

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

19 martie 2015*

„Trimitere preliminară — Piața internă a gazelor naturale — Directiva 2003/55/CE — Articolul 25 — Directiva 2009/73/CE — Articolele 41 și 54 — Aplicarea în timp — Regulamentul (CE) nr. 1775/2005 — Articolul 5 — Mecanisme de alocare a capacităților și proceduri de gestionare a congestiei — Decizie a unei autorități de reglementare — Dreptul la o cale de atac — Acțiune a unei societăți titulare a unei autorizații pentru transportul gazelor naturale — Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene — Articolul 47 — Dreptul la protecție jurisdicțională efectivă împotriva unei decizii a unei autorități de reglementare”

În cauza C-510/13,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Kúria (Ungaria), prin decizia din 2 iulie 2013, primită de Curte la 25 septembrie 2013, în procedura

E.ON Földgáz Trade Zrt

împotriva

Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, doamna K. Jürimäe (raportor), domnii J. Malenovský și M. Safjan și doamna A. Prechal, judecători,

avocat general: domnul P. Cruz Villalón,

grefier: doamna C. Strömholm, administrator,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de A. Tokár și de K. Herrmann, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 23 octombrie 2014,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: maghiara.

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 25 din Directiva 2003/55/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 98/30/CE (JO L 176, p. 57, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 80, denumită în continuare „A doua directivă”), precum și a articolelor 41 și 54 din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE (JO L 211, p. 94, rectificare în JO 2011, L 60, p. 23, denumită în continuare „A treia directivă”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între E.ON Földgáz Trade Zrt. (denumită în continuare „E.ON Földgáz”), pe de o parte, și Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (Autoritatea Maghiară de Reglementare în sectorul Energiei și al Serviciilor de Utilitate Publică, denumită în continuare „autoritatea de reglementare”), pe de altă parte, în legătură cu modificarea de către aceasta din urmă a normelor din codul de rețea gazieră (denumit în continuare „codul de rețea”) referitoare la alocarea capacității pe termen lung și la gestionarea congestiei.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

A doua directivă

- 3 Articolul 25 din A doua directivă, intitulat „Autorități de reglementare”, prevedea la alineatele (5), (6) și (11):

„(5) Orice parte care are o reclamație față de un operator al rețelelor de transport, [gaze naturale lichefiate] sau distribuție cu privire la elementele menționate la articolul 19 alineatele (1), (2) și (4) poate transmite reclamația către autoritatea de reglementare, care, acționând în calitate de autoritate de soluționare a litigiilor, ia o hotărâre în termen de două luni de la primirea reclamației. Acest termen poate fi prelungit cu două luni în cazul în care autoritățile de reglementare doresc să obțină informații suplimentare. Acest termen poate fi prelungit cu acordul reclamantului. O astfel de hotărâre are caracter obligatoriu, cu condiția să nu fie anulată ca urmare a unui apel.

(6) Orice parte vătămată și care are dreptul să depună plângere în legătură cu o decizie referitoare la metodologia, adoptată în temeiul alineatelor (2), (3) sau (4), sau atunci când autoritatea de reglementare are obligația de a se consulta referitor la metodologia propusă, poate să depună plângerea spre reexaminare ulterior publicării deciziei sau a propunerii de decizie, în termen de cel mult două luni sau mai puțin, după cum stabilesc statele membre. Această plângere nu are efect suspensiv.

[...]

(11) Reclamațiile menționate la alineatele (5) și (6) nu trebuie să aducă atingere exercitării căilor de atac prevăzute de dreptul comunitar și național.”

A treia directivă

- 4 Articolul 41 din A treia directivă reia în esență conținutul articolului 25 din A doua directivă. Alineatele (11), (12) și (15) ale acestui articol 41 sunt redactate în termeni similari celor de la alineatele (5), (6) și (11) ale articolului 25 menționat. Articolul 41 din A treia directivă cuprinde un alineat (17), care nu a avut un corespondent la articolul 25 din A doua directivă, și care are următorul cuprins:

„Statele membre asigură existența la nivel național a mecanismelor adecvate care să garanteze că partea afectată de o decizie a autorității de reglementare are dreptul de a introduce o cale de atac în fața unui organism independent de orice parte afectată și de orice guvern.”

- 5 Articolul 54 din A treia directivă, intitulat „Transpunere”, prevede:

„(1) Statele membre pun în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la 3 martie 2011. Statele membre informează de îndată Comisia în această privință.

Statele membre aplică măsurile respective de la 3 martie 2011, cu excepția articolului 11, pe care îl aplică de la 3 martie 2013.

[...]”

Regulamentul (CE) nr. 1775/2005

- 6 La momentul faptelor din litigiul principal era în vigoare Regulamentul (CE) nr. 1775/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 septembrie 2005 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale (JO L 289, p. 1, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 201). Acest regulament a fost abrogat prin Regulamentul (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului nr. 1775/2005 (JO L 211, p. 36, rectificare în JO 2009, L 229, p. 29, precum și în JO L 309, p. 87), aplicabil de la 3 martie 2011.

- 7 Considerentele (17) și (23) ale Regulamentului nr. 1775/2005 erau redactate după cum urmează:

„(17) Autoritățile naționale de reglementare ar trebui să asigure respectarea normelor cuprinse în prezentul regulament și a liniilor directoare adoptate în temeiul acestuia.

[...]

(23) Având în vedere obiectivul prezentului regulament, și anume stabilirea de norme echitabile pentru condițiile de acces la rețelele de transport al gazelor naturale, nu poate fi realizat suficient de statele membre și poate, prin urmare, date fiind importanța și efectele acțiunii, să fie realizat mai bine la nivelul Comunității, Comunitatea poate adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității, enunțat la articolul 5 din tratat. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este enunțat la articolul respectiv, prezentul regulament nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv.”

- 8 Articolul 1 din acest regulament, intitulat „Obiectul și domeniul de aplicare”, prevedea la alineatul (1):

„Prezentul regulament vizează stabilirea unor norme nediscriminatorii pentru a determina condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale, luând în considerare particularitățile piețelor naționale și regionale, în vederea asigurării unei funcționări corespunzătoare a pieței interne a gazelor.

Acest obiectiv cuprinde, în special, definirea unor principii armonizate pentru tarifele de acces la rețea sau metodologiile de calcul al acestor tarife, stabilirea de servicii pentru accesul terților și principii armonizate pentru alocarea capacității și gestionarea congestionării, stabilirea de cerințe de transparență, norme de echilibrare și taxe de dezechilibru și facilitarea comercializării capacității.”

- 9 Potrivit articolului 2 alineatul (1) punctul 11 din regulamentul menționat:

„În sensul prezentului regulament:

[...]

11. «utilizator al rețelei» înseamnă orice client sau potențial client al unui operator de rețele de transport și operatorii de sisteme de transport înșiși, în măsura în care acest lucru le este necesar pentru îndeplinirea funcțiilor în materie de transport.”

- 10 Articolul 5 din același regulament, intitulat „Principii ale mecanismelor de alocare a capacității și proceduri de gestionare a congestionării”, prevedea:

„(1) Se pune la dispoziția participanților pieței capacitatea maximă în toate punctele relevante prevăzute la articolul 6 alineatul (3), luând în considerare integritatea sistemului și exploatarea eficientă a rețelei.

(2) Operatorii de rețele de transport pun în aplicare și publică mecanisme de alocare a capacității nediscriminatorii și transparente, care:

- (a) dau semnale economice corespunzătoare pentru utilizarea eficientă și optimă a capacității tehnice și facilitează investițiile în noile infrastructuri;
- (b) sunt compatibile cu mecanismele de piață, inclusiv cu piețele spot și centrele de comercializare, fiind în același timp flexibile și capabile să se adapteze în funcție de evoluția condițiilor pieței;
- (c) sunt compatibile cu sistemele de acces la rețea ale statelor membre.

(3) Atunci când operatorii de rețele de transport încheie noi contracte de transport sau renegociază contracte de transport existente, aceste contracte iau în considerare următoarele principii:

- (a) în cazul unei congestionări contractuale, operatorul de rețele de transport oferă capacitatea neutilizată pe piața principală cel puțin pe baza unui aranjament pe termen scurt (o zi) și întreruptibil;
- (b) utilizatorii rețelei care doresc să-și revândă sau să-și subînchirieze capacitatea contractată neutilizată pe piața secundară au dreptul să facă acest lucru. Statele membre pot solicita ca operatorul de rețele de transport să fie înștiințat sau informat în legătură cu aceasta.

(4) Atunci când capacitatea contractată în baza contractelor de transport în vigoare rămâne neutilizată și apare congestionarea contractuală, operatorii de rețele de transport aplică alineatul (3), cu excepția cazului în care acest lucru ar contraveni cerințele contractelor de transport în vigoare. În cazul în care acest lucru ar contraveni contractelor de transport în vigoare, operatorii de rețele de transport înaintează, după consultarea autorităților competente, o cerere către utilizatorul rețelei de a utiliza capacitatea neutilizată pe piața secundară, în conformitate cu alineatul (3).

(5) În cazul în care există congestionare fizică, operatorul de rețele de transport sau, după caz, autoritățile de reglementare aplică mecanisme nediscriminatorii și transparente de alocare a capacității.”

11 Articolul 9 din Regulamentul nr. 1775/2005, intitulat „Linii directoare”, prevedea la alineatele (1) și (2):

„(1) După caz, liniile directoare care asigură gradul minim de armonizare necesar pentru a atinge obiectivul prezentului regulament specifică:

[...]

(b) principiile care stau la baza mecanismelor de alocare a capacității și despre aplicarea procedurilor de gestionare a congestionării în cazul congestionării contractuale, în conformitate cu articolul 5;

[...]

(2) Liniile directoare privind chestiunile enumerate la alineatul (1) sunt enunțate în anexă. Acestea pot fi modificate de către Comisie în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 14 alineatul (2).

[...]”

12 Articolul 10 din acest regulament, intitulat „Autorități de reglementare”, prevedea la primul paragraf:

„Atunci când își exercită responsabilitățile care le revin în temeiul prezentului regulament, autoritățile de reglementare ale statelor membre constituite în temeiul articolului 25 din [A doua directivă] asigură respectarea prezentului regulament și a liniilor directoare adoptate în temeiul articolului 9 din prezentul regulament.”

13 Anexa la Regulamentul nr. 1775/2005 cuprinde liniile directoare menționate la articolul 9 din acest regulament. Punctul 2 din respectiva anexă prevede în special „[p]rincipiile care stau la baza mecanismelor de alocare a capacității, procedurile de gestionare a congestionării și aplicarea lor în cazul congestionării contractuale”.

14 În temeiul articolului 17 al doilea paragraf din acesta, Regulamentul nr. 1775/2005 se aplică de la 1 iulie 2006.

Dreptul maghiar

15 Dispozițiile relevante de drept intern referitoare la calitatea procesuală și la interesul de a exercita acțiunea sunt cuprinse în Legea nr. III din 1952 privind Codul de procedură civilă (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény) și în Legea nr. CXL din 2004 privind normele generale în materie de proceduri și de servicii administrative (A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény).

16 Articolul 110 din Legea nr. XL din 2008 privind furnizarea de gaze naturale (A földgázellátásról szóló 2008. évi XL törvény) prevede:

„(1) Operatorul elaborează normele, procedurile și modalitățile de funcționare a rețelei interconectate de gaze naturale, conținutul minim al acordurilor de comercializare, de contabilizare și de măsurare și de schimb de date, precum și codul de rețea care cuprinde normele detaliate de echilibrare zilnică. [...]

(2) Codul de rețea este elaborat ținând seama de siguranța furnizării, de cerințele de calitate, de neutralitatea concurențială și de accesul liber la rețeaua interconectată. În cursul elaborării codului, operatorul consultă un comitet pentru codul de rețea, care este instituit și care funcționează în temeiul unor dispoziții legislative sau administrative speciale.

(3) Operatorul rețelei reexaminează anual codul de rețea elaborat în conformitate cu dispozițiile alineatului (2). În acest scop, el consultă comitetul pentru codul de rețea și, în cazul unor modificări, trimite autorității de reglementare [modificarea sau modificările propuse] spre aprobare, înainte de data de 31 octombrie a fiecărui an, împreună cu avizele primite. Autoritatea de reglementare refuză aprobarea codului de rețea în cazul în care acesta este nelegal sau împiedică o concurență efectivă ori respectarea principiilor și a normelor privind reglementarea tarifară sau în cazul în care permite aplicarea unui tratament discriminatoriu față de anumiți clienți. Ea impune operatorului, cu indicarea motivelor, să modifice proiectul și să îl prezinte din nou într-un termen pe care îl stabilește. Titularii unei autorizații, producătorii de gaze naturale, utilizatorii rețelei și clienții trebuie să respecte normele relevante din codul de rețea care a fost aprobat.

(4) În cazul unei modificări a legii sau a unor dispoziții administrative sau în cazul în care codul de rețea împiedică o concurență efectivă ori respectarea principiilor și a normelor privind reglementarea tarifară sau în cazul în care permite aplicarea unui tratament discriminatoriu față de anumiți clienți, autoritatea de reglementare, după consultarea prealabilă cu titularii unei autorizații și cu utilizatorii rețelei, impune operatorului, cu indicarea motivelor, să modifice codul într-un termen pe care îl stabilește. În lipsa modificării, autoritatea de reglementare poate aplica o amendă și poate modifica codul din oficiu.

(5) Codul de rețea și modificările acestuia se publică într-o versiune consolidată pe site-ul internet al titularilor unei autorizații, împreună cu deciziile de aprobare ale autorității de reglementare.

[...]"

Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

- 17 E.ON Földgáz, titulară a unei autorizații pentru transportul gazelor, a depus patru cereri de alocare a capacității pe termen lung la punctul de intrare a importurilor de pe conducta de interconectare gazieră dintre Ungaria și Austria (Hungarian-Austrian gas interconnector) la operatorul maghiar al rețelei pentru transportul gazelor, și anume FGSZ Földgázzsállító Zrt (denumit în continuare „operatorul de rețea”).
- 18 Dat fiind că cererile menționate depășeau cu mult capacitatea disponibilă la acest punct de intrare după 1 iulie 2010, operatorul de rețea amintit a solicitat autorității de reglementare să îi indice poziția de care trebuie să se țină seama pentru a se răspunde la cererile respective.
- 19 Ca urmare a cererii operatorului de rețea, autoritatea de reglementare a adoptat Decizia nr. 98/2010 din 22 februarie 2010, care a modificat decizia din 25 ianuarie 2010 privind aprobarea codului de rețea.
- 20 Decizia nr. 98/2010 a redefinit astfel normele codului de rețea care reglementau alocarea capacității pentru un termen mai lung de un an gazier (denumită în continuare „capacitate pe termen lung”). Din decizia de trimitere reiese că Decizia nr. 98/2010 amintită a modificat și normele referitoare la gestionarea congestiei.
- 21 Înainte de modificarea codului de rețea prin Decizia nr. 98/2010, acesta prevedea că operatorul de rețea examina, în ordinea primirii, cererile de alocare a capacității pe termen lung și că acest operator alocă respectiva capacitate, în limita capacității disponibile, prin încheierea unui contract cu solicitanții.
- 22 În temeiul normelor modificate prin Decizia nr. 98/2010, în ceea ce privește anul gazier 2010/2011, operatorul de rețea este obligat să rezerve 80 % din capacitatea disponibilă pentru încheierea unor contracte pe termen lung și 20 % din această capacitate pentru încheierea unor contracte anuale care se raportează la anul gazier respectiv. În ceea ce privește anii gazieri următori, această decizie prevede

că, începând cu anul gazier 2011/2012, alocarea capacității pe termen lung, precum și încheierea efectivă a contractelor se efectuează conform noilor norme care trebuie să fie elaborate de operatorul de rețea cu participarea comercianților de gaze naturale și să fie supuse aprobării autorității de reglementare.

- 23 Autoritatea de reglementare a motivat instituirea acestor noi norme arătând că procedura inițială de alocare a capacității aducea atingere dezvoltării concurenței și împiedica intrarea pe piață a unor noi participanți.
- 24 E.ON Földgáz a formulat o acțiune la Fővárosi Bíróság (Curtea din Budapesta), la 27 martie 2010, având ca obiect anularea dispozițiilor Deciziei nr. 98/2010 privind modalitățile de alocare a capacității referitoare la anul gazier 2010/2011. Acțiunea a fost respinsă la 3 noiembrie 2011.
- 25 Fővárosi Ítéltábla (Curtea de Apel Regională din Budapesta) a respins de asemenea, la 9 mai 2012, apelul formulat de E.ON Földgáz, pentru motivul că această societate nu avea calitate procesuală activă în cadrul unei proceduri de control jurisdicțional al unei decizii administrative privind codul de rețea. Astfel, E.ON Földgáz nu ar fi dovedit că avea un interes direct relevant în raport cu dispozițiile atacate din Decizia nr. 98/2010, întrucât nu ar fi încheiat un contract cu operatorul de rețea, iar respectiva decizie nu ar face referire decât la acesta din urmă.
- 26 E.ON Földgáz a formulat atunci recurs la instanța de trimitere. Această societate susține că are un interes direct care îi conferă calitate procesuală activă. Acest interes ar rezulta din faptul că Decizia nr. 98/2010 a modificat normele codului de rețea în temeiul cărora ea a formulat, în calitate de titulară a unei autorizații pentru transportul gazelor, cereri de alocare de capacitate și că noile norme i-au restrâns dreptul de a contracta capacitatea care face obiectul cererilor respective. În această privință, ar fi irelevantă problema dacă exista un contract în curs între E.ON Földgáz și operatorul de rețea, întrucât codul de rețea ar reglementa printre altele procedura potrivit căreia se încheie astfel de contracte. În plus, Decizia nr. 98/2010 ar fi fost adoptată ca o consecință a introducerii acestor cereri. Ea arată de asemenea că, în temeiul Legii nr. XL din 2008 privind furnizarea de gaze naturale, operatorul de rețea avea obligația să o consulte, în calitatea sa de comerciant de gaze naturale, în cadrul procedurii de elaborare a codului de rețea.
- 27 Instanța de trimitere arată că, în dreptul maghiar, o parte la o procedură administrativă nu are calitate procesuală activă pentru a acționa împotriva unei decizii administrative decât în cazul în care acțiunea sa este îndreptată împotriva unei dispoziții dintr-o astfel de decizie care îi afectează în mod direct drepturile. Prin urmare, ea se întreabă dacă interesul pe care îl invocă E.ON Földgáz, pe care îl califică drept interes economic, poate constitui un interes direct susceptibil să confere calitate procesuală activă acestei reclamante în cadrul unei acțiuni în justiție împotriva unei decizii de reglementare în domeniul energetic.
- 28 Instanța de trimitere consideră că este necesară interpretarea noțiunii „parte vătămată”, care figurează în A doua și în A treia directivă. Astfel, deși Curtea a interpretat deja această noțiune în cadrul unor acțiuni îndreptate împotriva unor decizii adoptate de autoritățile de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (Hotărârea Tele2 Telecommunication, C-426/05, EU:C:2008:103, și Hotărârea Arcor, C-55/06, EU:C:2008:244), nu ar exista niciun precedent în această privință în ceea ce privește reglementarea din sectorul energiei și, în special, deciziile referitoare la codurile de rețea.
- 29 În aceste condiții, Kúria (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Dispozițiile prevăzute la articolul 25 din [A doua directivă] [...], care stabilesc care sunt persoanele care pot exercita o cale de atac, sunt aplicabile în cazul unei decizii administrative adoptate în perioada în care s-a aflat în vigoare această directivă sau trebuie luate în considerare în procedura judiciară în curs dispozițiile cuprinse la articolul 41 din [A treia directivă] [...], care a intrat în

vigoare în cursul procedurii, ținând seama de dispozițiile articolului 54 alineatul (1) al doilea paragraf din aceasta, în conformitate cu care dispozițiile menționate se aplică începând cu 3 martie 2011?

- 2) În cazul în care este aplicabilă [A treia directivă], poate fi considerat «parte afectată» în sensul articolului 41 alineatul (17) din directiva menționată un comerciant titular al unei autorizații care are un interes economic precum cel existent în prezenta cauză în legătură cu o cale de atac formulată împotriva deciziei prin care se aprobă un cod de rețea sau prin care se stabilește conținutul acestuia sau parte afectată este numai operatorul rețelei împuternicit să inițieze procedura de aprobare a codului?
- 3) În cazul în care este aplicabilă [A doua directivă], aprobarea sau modificarea codului de rețea, în discuție în prezenta cauză, face parte dintre cazurile prevăzute la articolul 25 alineatul (5) sau (6) din aceasta, în măsura în care privește aprecierea cererilor de rezervare a capacității?
- 4) În cazul în care situația din speță intră sub incidența articolului 25 alineatul (6) din [A doua directivă], poate fi considerat «parte vătămată» un comerciant titular al unei autorizații care are un interes economic precum cel din prezenta cauză în legătură cu o cale de atac formulată împotriva deciziei prin care se aprobă un cod de rețea sau prin care se stabilește conținutul acestuia sau parte vătămată este numai operatorul rețelei împuternicit să inițieze procedura de aprobare a codului?
- 5) Ce interpretare trebuie dată articolului 25 alineatul (11) din [A doua directivă], potrivit căruia reclamațiile menționate la alineatele (5) și (6) nu trebuie să aducă atingere exercitării căilor de atac prevăzute de dreptul [Uniunii] și de dreptul național, în cazul în care din răspunsurile la întrebările anterioare va reieși că dreptul național supune formularea căilor de atac unor condiții mai stricte decât cele care rezultă din dispozițiile directivei sau ale dreptului [Uniunii]?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 30 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă A treia directivă, al cărei termen de transpunere a expirat la 3 martie 2011, și în special noile dispoziții introduse la articolul 41 alineatul (17) din aceasta trebuie interpretate în sensul că se aplică unei acțiuni care a fost formulată împotriva unei decizii a unei autorități de reglementare, precum cea în discuție în litigiul principal, adoptate înainte de expirarea acestui termen de transpunere și care era încă pendinte la data menționată.
- 31 Articolul 41 alineatul (17) din A treia directivă prevede că statele membre asigură existența la nivel național a mecanismelor adecvate care să garanteze că partea afectată de o decizie a autorității de reglementare are dreptul de a introduce o cale de atac în fața unui organism independent de orice parte afectată și de orice guvern.
- 32 Potrivit textului său, această dispoziție se aplică situațiilor în care autoritatea de reglementare a adoptat o decizie care a afectat drepturile unei părți. Prin urmare, în raport cu data adoptării deciziei menționate trebuie apreciat dacă o situație intră sub incidența articolului 41 alineatul (17) din A treia directivă.
- 33 Astfel, articolul 41 alineatul (17) din A treia directivă trebuie interpretat în sensul că nu vizează deciziile autorității de reglementare care au fost adoptate înainte de expirarea termenului de transpunere prevăzut la articolul 54 alineatul (1) din această directivă, și anume 3 martie 2011.

- 34 În consecință, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care Decizia nr. 98/2010 a fost adoptată la 22 februarie 2010, respectiv înainte de expirarea termenului de transpunere a celei de A treia directive, aceasta din urmă nu este aplicabilă.
- 35 Prin urmare, trebuie să se răspundă la prima întrebare că A treia directivă, al cărei termen de transpunere a expirat la 3 martie 2011, și în special noile dispoziții introduse la articolul 41 alineatul (17) din aceasta trebuie interpretate în sensul că nu se aplică unei acțiuni care a fost formulată împotriva unei decizii a unei autorități de reglementare, precum cea în discuție în litigiul principal, adoptate înainte de expirarea acestui termen de transpunere și care era încă pendinte la data menționată.

Cu privire la a doua întrebare

- 36 Având în vedere răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare.

Cu privire la a treia-a cincea întrebare

- 37 Prin intermediul întrebărilor a treia-a cincea, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 25 din A doua directivă trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale care privește exercitarea căilor de atac la instanța competentă pentru controlarea legalității actelor unei autorități de reglementare, care, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, nu permite să se recunoască unui operator, precum E.ON Földgáz, calitatea de a formula o acțiune împotriva unei decizii a acestei autorități referitoare la codul de rețea.
- 38 Astfel cum a arătat avocatul general la punctele 36 și 37 din concluzii, A doua directivă nu prevede nicio dispoziție specială care are ca efect să acorde operatorilor dreptul la o acțiune în justiție împotriva deciziilor autorității de reglementare, precum Decizia nr. 98/2010.
- 39 Cu toate acestea, este necesar să se arate că Regulamentul nr. 1775/2005, care constituie regulamentul aplicabil *ratione temporis* faptelor din litigiul principal, prevede norme armonizate în ceea ce privește accesul operatorilor de pe piață la rețeaua pentru transportul gazelor naturale.
- 40 Astfel, potrivit considerentului (23) și articolului 1 alineatul (1) din acesta, obiectivul respectivului regulament constă în stabilirea unor norme nediscriminatorii pentru a determina condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale, luând în considerare particularitățile piețelor naționale și regionale, în vederea asigurării unei funcționări corespunzătoare a pieței interne a gazelor.
- 41 În acest cadru, reiese din cuprinsul articolului 1 alineatul (1) al doilea paragraf din regulamentul menționat că acesta urmărește în special să prevadă principii armonizate în ceea ce privește mecanismele de alocare a capacității și procedura de gestionare a congestiei.
- 42 Articolul 5 din același regulament enunță principiile pe care operatorul de transport este ținut să le respecte în cadrul punerii în aplicare a acestor mecanisme și a acestor proceduri, pentru a asigura că accesul participanților pieței la rețeaua de transport se face în condiții nediscriminatorii și transparente. În temeiul articolului 9 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 1775/2005, principiile de la articolul 5 menționat sunt precizate în liniile directe din anexa la acest regulament.
- 43 În plus, reiese din cuprinsul considerentului (17) și al articolului 10 primul paragraf din Regulamentul nr. 1775/2005 că autoritățile de reglementare sunt ținute să asigure respectarea principiilor prevăzute la articolul 5 și în anexa la acest regulament, în cadrul exercitării competențelor acestora.

- 44 În consecință, în cazul în care o autoritate de reglementare adoptă, precum în cauza principală, o decizie care modifică normele codului de rețea referitoare la alocarea capacității și la gestionarea congestiei de către operatorul de rețea, această autoritate de reglementare este ținută să asigure respectarea principiilor stabilite de Regulamentul nr. 1775/2005 și în special a celor prevăzute la articolul 5 din acesta coroborat cu anexa la respectivul regulament.
- 45 În ceea ce privește problema dacă articolul 5 din Regulamentul nr. 1775/2005 coroborat cu anexa la acest regulament conferă drepturi unui operator, precum E.ON Földgáz în împrejurările din litigiul principal, pe care autoritatea de reglementare este ținută să le respecte atunci când adoptă o decizie de modificare a obligațiilor administrative care se impun operatorului de rețea în ceea ce privește procedurile privind accesul la rețeaua respectivă, trebuie subliniat că, în calitate de titular al unei autorizații pentru transportul gazelor pe rețea, E.ON Földgáz trebuie considerată ca fiind un utilizator al rețelei, în sensul articolului 2 alineatul (1) punctul 11 din Regulamentul nr. 1775/2005. Astfel, având în vedere modul de redactare a acestei dispoziții, este irelevant faptul că un astfel de operator a încheiat în mod efectiv un contract cu operatorul de rețea pentru a beneficia de calitatea de utilizator al rețelei, întrucât această calitate vizează orice client sau orice client potențial al operatorului de rețea.
- 46 Având în vedere, în continuare, obiectivul urmărit de Regulamentul nr. 1775/2005, astfel cum a fost amintit la punctul 41 din prezenta hotărâre, principiile prevăzute la articolul 5 din acest regulament coroborat cu anexa la regulamentul menționat trebuie interpretate în sensul că reprezintă măsuri de protecție prevăzute în interesul utilizatorilor care doresc să aibă acces la rețea și, prin urmare, sunt susceptibile să le confere drepturi (a se vedea prin analogie Hotărârea Tele2 Telecommunication, C-426/05, EU:C:2008:103, punctul 34).
- 47 În special, în ceea ce privește mecanismele de alocare a capacităților și procedurile de gestionare a congestiei, rezultă din cuprinsul punctului 2.1.3. din anexa la Regulamentul nr. 1775/2005 că aceste mecanisme și proceduri nu împiedică intrarea de noi operatori pe piață și nici nu creează bariere ilegale la intrarea pe piață. În plus, aceste mecanisme nu împiedică participării pieței, inclusiv noii intrați și întreprinderile cu o cotă de piață mică, să exercite o concurență efectivă.
- 48 Rezultă din considerațiile care precedă că un operator, precum E.ON Földgáz în împrejurările din litigiul principal, este titularul anumitor drepturi în temeiul articolului 5 din Regulamentul nr. 1775/2005 coroborat cu anexa la acest regulament și trebuie să se considere că aceste drepturi sunt potențial afectate printr-o decizie a autorității de reglementare care modifică normele codului de rețea referitoare la alocarea capacității și la gestionarea congestiei.
- 49 Or, conform unei jurisprudențe constante, în lipsa unei reglementări a Uniunii în materie, revine ordinii juridice interne a fiecărui stat membru atribuția de a desemna instanțele competente și de a prevedea modalitățile procedurale aplicabile acțiunilor destinate să asigure protecția drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii, statele membre având însă responsabilitatea de a asigura, în fiecare caz, o protecție efectivă a acestor drepturi (Hotărârea Mono Car Styling, C-12/08, EU:C:2009:466, punctul 48 și jurisprudența citată).
- 50 Astfel, chiar dacă dreptul intern este, în principiu, cel care stabilește calitatea procesuală și interesul justițiabilului de a exercita o acțiune, dreptul Uniunii impune totuși, pe lângă respectarea principiilor echivalenței și efectivității, ca legislația națională să nu aducă atingere dreptului la o protecție jurisdicțională efectivă, astfel cum este prevăzut la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (a se vedea în acest sens Hotărârea Mono Car Styling, C-12/08, EU:C:2009:466, punctul 49 și jurisprudența citată).
- 51 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la a treia-a cincea întrebare că articolul 5 din Regulamentul nr. 1775/2005 coroborat cu anexa la acest regulament și articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care privește exercitarea căilor de atac la instanța competentă

pentru controlarea legalității actelor unei autorități de reglementare, care, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, nu permite să se recunoască unui operator, precum E.ON Földgáz, calitatea de a formula o acțiune împotriva unei decizii a acestei autorități referitoare la codul de rețea.

Cu privire la cheltuielile de judecată

⁵² Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

- 1) **Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE, al cărui termen de transpunere a expirat la 3 martie 2011, și în special noile dispoziții introduse la articolul 41 alineatul (17) din aceasta trebuie interpretate în sensul că nu se aplică unei acțiuni care a fost formulată împotriva unei decizii a unei autorități de reglementare, precum cea în discuție în litigiul principal, adoptate înainte de expirarea acestui termen de transpunere și care era încă pendinte la data menționată.**
- 2) **Articolul 5 din Regulamentul (CE) nr. 1775/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 septembrie 2005 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale coroborat cu anexa la acest regulament și articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care privește exercitarea căilor de atac la instanța competentă pentru controlarea legalității actelor unei autorități de reglementare, care, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, nu permite să se recunoască unui operator, precum E.ON Földgáz Trade Zrt, calitatea de a formula o acțiune împotriva unei decizii a acestei autorități referitoare la codul de rețea gazieră.**

Semnături